

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

I. Vltima species appellationum ad abusu, quando jura regni violantur, & jurisdictione secularis usurpatur à iudice ecclesiastico. Vetitum Clericis à Concilio Lateranensi, ne prætextu libertatis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

essent. Vnde ex laudata Novella Iustiniani concludit: *Ecce admonendus est semper adversarius, ut ad audiendos testes adveniat. Quod quia hic omisum est, necesse est ut quod contra leges actum est, non habeat firmitatem.* Hinc petebat Iulius damnationis adversus Athanasium in Concilio Tyrio reddita inutilitatem, quod absente Athanasio, id est, non evocato ad testium prolationem quæ facta est in Marcotide regione Ægypti, adversus ordinem legibus constitutum decreta esset. Idem Gregorius sententias Hispanorum irritas ostendit, quod legibus paritum non esset, quæ sententias ex periculo & scripto recitari jubent: *Quod autem dicitur quia nihil sine scriptis iudicandum est, legendus est Titulus XLIV. libri VII. Codicis, quia scriptis debuit iudicari. Nam ibi inter alia dicitur atque precipitur ut sententia quæ sine scripto dicta fuerit, ne nomen quidem sententiæ habere mereatur.* Hincmarus etiam noster ordinem iudiciorum à canonicis, præcipueque à legibus, petendum docet: *Si quis autem scire desiderat quales accusatores ac testes ad accusationem Sacerdotum recipi debeant, & quid de accusatore faciendum sit, pleniter in canonicis & legibus, quibus unà cum sacris canonicis sancta moderatur Ecclesia, poterit reperire.* Quod ille uberrimè persequitur, adductis legibus è Codice Theodosiano, & ex Epitome Novellarum Constitutionum à Iuliano Antecessore adornata. Sed quingentis abhinc annis conversa est rerum species, cum ordo iudiciorum, etiam secularium, à Decretalibus epistolis & glossatorum commentariis haustus sit, adeo scrupulosa solennium observatione, ut sumptibus immanibus vexatos litigatores in perniciem rei familiaris per diuturnas & inextricabiles ambages adduceret. Quæ ratio Reges nostros impulit ut de recidendis tam implexis cavillationum laqueis serio cogitarent, & constitutiones utilitati civium accommodatas, semotis syllabarum aucupii, de ordine iudiciorum ederent; à quibus si iudices ecclesiastici desciscant in iis capitibus quæ illis quoque à Principe indicta sunt, magistratum officio hic contemptus legum vindicatur.

CAPVT XXI.

Synopsis.

I. Ultima species appellationum ad abusu, quando jura regni violantur, & jurisdictio secularis usurpatur à iudice ecclesiastico. Verum Clericis à Concilio Lateranensi, ne prætextu libertatis ecclesiasticæ injuriam inferant jurisdictio seculari. Ab invasione arcentur multa indicta & bonis captis.

II. Investigatur ratio hujus consuetudinis. Non

sufficit quod vulgo jactatur, licere cuique jurisditionem suam defendere pænali iudicio.

III. Reijcitur ratio Guillelmi de Nogareto, actione negatoria in rem posse capi eorum bona qui jurisditionem impediunt.

IV. Hac consuetudo nititur jure naturali, quo defensio rei suæ cuique permessa est, vim illatam vi repellendo. Reges captis hostium provinciis impetum hostium repellunt. Ius illud defensionis non nititur iniquitate hostium, sed naturali propensione sua tuendi. Vim illatam jurisditioni ecclesiasticæ bonorum capione repellunt iudices seculares, defensionis jure, quod Reges summo imperio exercere possunt, ex sententiâ Theologorum.

V. Videri licitum quoque Episcopis ut censuris jurisditionem suam tueantur. Eugenius III. præcipit ne laicorum prohibitionibus deferant: quarum tamen usus retentus. Sola ratio componendarum harum contentionum, regis patrocinij imploratio; ut Edictis cautum, & indultum antiquo usu.

VI. Expenduntur rationes quæ suadere debent Episcopis ut Consistorij regis iudicio in his contentionibus se committant. Prima est, in re dubia pacem retinendam. Secunda, Principum conditionem meliorem, quia possident. Tertia, ob metum damni. Quarta, quia invalidior jurisdictio ecclesiastica, ideo utendum dispensatione.

VII. Quinta, Regibus arbitraria harum contentionum ab Ecclesia delatum videri. Itaque semper ad se illas revocant; ut Justinianus, & Carolus Magnus.

VIII. Leo IV. si quid incompetenter à se gestum esset, arbitrio Ludovici II. Imperatoris detulit. Quod locum habere debet in Regibus Gallia, ex Alexandro Imolensi.

IX. Officiales regis excommunicari non possunt ab Episcopis ob muneris sui functionem. Hic usus è Gallia in Angliam translatus, sed ibi abolitus. Apud nos privilegio apostolica sedis munitus est. Episcopi se Regis iudicio quotidie committunt.

X. Ea dispensatio usurpanda in negotiis discipline, non autem in negotiis fidei; exemplo Romanorum Pontificum.

I. **SUPEREST** ultima appellationum species, quæ locum habet, cum jura Regis & regni, aut jurisditionem secularem in exercendis litibus de actione reali, etiam adversus Clericos, & de omnibus omnino actionibus adversus laicos, præter merè spiritualia, aliqua iudicium ecclesiasticorum interlocutione aut iudicio violari contingit. Planè æquum esse Concilium Lateranense sub Innocentio III. existimavit ne ambæ jurisditiones præscriptos terminos egredirentur, neu prætextu libertatis ecclesiasticæ Episcopi secularium jura invaderent, lato canone, cujus hæc sunt verba: *Sicut volumus ut jura Clericorum non usurpent laici, ita velle debemus ne Clerici jura sibi vindicent laicorum.*

Quocirca universis Clericis interdiximus ne quis prætextu ecclesiasticæ libertatis suam de cetero jurisditionem extendat in præjudicium justitiæ secularis; sed contentus existat constitutionibus scriptis & consuetudinibus hæcenus approbatis, ut quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo,

M m ij

Concil. Lateran. c. xlii.

recta distributione reddantur. Si autem Episcopi jurisdictionem secularem usurpare contendunt, lite per hanc appellationem ad Curias devoluta, ab invasione arcentur, multa indicta, & bonis captis. Eo jure olim usos esse Principes nostros testatum fecimus superioribus capitibus. Quem morem secuti sunt posteri; ut passim docent veteres Pragmatici, Petrus Iacobi, Masuerius, Aufrelius, Benedictus, Boërius, Chassaneus, & omnes recentiores.

L. 1. ff. Si quis jus
d. centi non ob-
tinet. l. ult. ff. de
jur. dicit.

II. Hujus consuetudinis ratio exploranda est. Nec enim sufficit id quod vulgò jactari solet ex Ulpiano, omnibus magistratibus concessum esse, secundum jus potestatis suæ, jurisdictionem suam defendere pœnali judicio, cum excipi possit ex Paulo, extra territorium aut supra jurisdictionem suam jus dicenti, impune non pareri. Scilicet pœna à judice infligi non potest ei qui sibi subditus non est. Iudices etiam ecclesiastici, ratione habita jurisdictionis ecclesiasticæ quam exercent, à regia jurisdictione non pendent, cum auctoritates istæ societatis communiōe quadam inter se vinciantur potius quam necessitate imperij quod alteri ab altera subeundum sit. Scio quidem rationem istam ab Aufrelio & aliis Pragmaticis juvari solere ex iis quæ notavit Glossator Decretalium, nempe delegatum judicem potestatem sibi mandatam in eos porrigere posse qui alioqui rescripto suo non continentur, si jurisdictionem suam impediant: quia, ut inquit Iuriconsultus, jurisdictione data, ea quoque concessa videntur sine quibus jurisdictio explicari non potuit. Hoc enim locum habere potest adversus eos qui à mandantis imperio pendent, ita ut in eos quoque partes suas commississe videri possit.

Glossa in c. 1. de
offic. deleg.

L. 1. ff. de ju-
risdict.

¶ 1. Libert. c. 7.
n. 22.

III. Nec potior est illa ratio quam è jure civili haustam protulere Guillelmus de Nogareto & Guillelmus de Pleseiano, à quibus eam haussisse videretur Petrus Iacobi, scilicet actione negatoria in rem agere posse eum cujus impeditur jurisdictio, atque adeo per modum executionis res bonæque Clericorum eo casu capi posse. Etenim in servitutibus, quæ sunt jura incorporalia, actiones negativæ in rem scriptæ proditæ sunt, quibus is qui possidet, intendit adversario jus non esse, exempli causâ, utendi fruendi, quæ ideo in rem dicuntur, quòd in rem de qua est controversia diriguntur. Eodem exemplo, concedam quidem ad tuendam jurisdictionem suam, eum qui possidet jus illud incorporale, negatoria actione uti posse, quæ in rem scripta dicitur, quia jus non esse adversario contendet in hoc negotio

jurisdictionem suam exercendi; sed ideo non competet jus actori ea actione res alias persequendi, vel bona capiendi.

IV. Superest ergo ut dicamus hanc consuetudinem jure illo naturali niti quo defensio rei suæ unicuique permessa est, cum per vim auferatur. Etenim cum natura non patiat ut aliorum spoliis nostras facultates augeamus, eadem natura duce vim illatam vi repellere licet, dum tamen modus inculpatæ tutelæ servetur. Quod in privatis quidem controversiis post constituta judicia per magistratum publicè fieri debet, quantum res ipsa patietur, ne sit occasio majoris tumultus faciendi. Vnde vis rectè dicitur à Iuriconsulto, quoties id quod sibi quis debere putat, non per judicem reposcit. Ceterum quod attinet ad Reges aut Respublicas, manu & ferro res suas tueri & repetere solent ab iis qui priores injuriam intulerunt, ita ut non solum conferta acie, sed etiam translato in provincias hostium bello, urbium expugnatione, & agrorum depopulatione, copias hostiles suis finibus depellant. Quod defensionis jus non proficiscitur ex hostium iniquitate, cum sæpe accidere soleat ut bellorum principia & causæ satis probabili utrinque ratione nitantur, sed ex eo jure descendit quod natura hominum mentibus inseruit, ut se suæque præ aliorum commodis habeant commendatiora. Hoc jure utuntur Reges in Republica Christiana adversus auctoritatem ecclesiasticam, quando de jurisdictione laica controversiæ oriuntur. Etenim vim jurisdictioni seculari illatam vi contraria repellunt, bonæque adversariorum legitime occupant, donec ab injuria inferenda cessaverint. Quæ ratio agendi eò justior est, quòd ea res imperio Principis derinentur, quæ alioqui ejus auctoritati subjectæ sunt, nempe bona immobilia Clericorum & Ecclesiarum: quamvis occupationis illius justitia non ex eo capite pendeat, sed ex defensionis jure. Hanc rationem præcipuè expendit Philippus IV. in commonitorio quod datum est Episcopis Senonensi & Autissiodorensi, de quo dixi capite XVIII. superiori. In eo jure defensionis exercendo omnia media licita pro imperio suo Princeps adhibere potest; ut docuit olim Ioannes Parisiensis Theologus, & è recentioribus Victoria Hispanus, & alij quamplures.

V. Video quid reponi possit, scilicet idem jus comperere jurisdictioni ecclesiasticæ, ut censuris vim sibi fieri prohibeat à judice seculari. Quare hoc argumento nihil confici in gratiam Principum, quod non trahi possit in gratiam Episcoporum; unde conten-

Item, Paul. de
offic. mag. ff. de
jur. dicit. c. 1. ad
videndum. ff. de
jur. dicit. c. 1. ad
videndum. ff. de
jur. dicit. c. 1. ad
videndum.